

уклав таку повчальну релігійну книгу в період загострення революційних настроїв. І тільки в незалежній Україні 1991 р. видавництво «Веселка» надрукувало «Южно-русский Букварь» окремою книгою.

Попри те, що Шевченко не працював у системі освіти й не мав творів, у яких би було розглянуто педагогічні проблеми, тим не менше є підстави стверджувати про його значний інтерес до освітянських питань, а також про те, що в нього склалася певна система педагогічних поглядів. Ці погляди знайшли часткове відображення в його поетичних творах, значною мірою у прозових (повістях та Щоденнику). Своєрідною їхньою реалізацією стало написання й видання «Букваря южнорусского».

НАЦІОНАЛЬНА ІДЕЯ Т. Г. ШЕВЧЕНКА У ВИХОВАННІ ПАТРІОТИЗМУ

Скрипник Ю.Р., студ. II курсу факультету обліку і фінансів
Науковий керівник – Пасемко Г. П., доктор екон. наук, професор
кафедри екон. теорії

Тарас Григорович Шевченко один із перших письменників та громадських діячів, які доволі гостро поставили питання самоусвідомлення українців себе як нації, яка має право на самовизначення та власну державу. Особливо гостро ця потреба відчувалась на території сучасної України, яка перебувала під владою Російської імперії, де відбувалося зусилля абсолютизму та русифікація українського народу, що накладає свій відбиток і на сучасність. Творчість Т.Г. Шевченка відкрила новий щабель у розвитку української літератури, заклала основи революційно-демократичного її розвитку. Саме у цій площині і будуватимуться його погляди на українську державність та засади існування нації. Ураховуючи походження Шевченка та його життєвий шлях, можна сказати, що його творче відображення буття українського народу цілком точно відтворювало реально існуючий стан речей. Будучи виходцем з селян, він відчув народний дух та проблеми людей, а в майбутньому побачив та виклав своє бачення подолання цієї проблеми.

Значним виявом служіння національній ідеї є участь Т.Шевченка в Кирило - Мефодіївському товаристві (1845 - 1847), яке було першою українською політичною організацією з яскраво вираженою визвольною програмою. Шевченко був представником революційно - демократичного напрямку, виступав за ідею національної революції, яка призведе до встановлення демократичної республіки. Шевченко змусив своїх колег бачити в народі не лише барвисті звичаї, а також його страждання. В історії козацтва він шукає не романтичних героїв, а уроків, що ведуть до кращого майбутнього. Україна для нього не просто мальовничий регіон Російської імперії, а край, що може й має стати незалежним. Він гостро виступав проти будь - яких форм деспотизму і поневолення народу; осуджував системи імперського законодавства і судочинства, покликані захищати інтереси панівних класів; закликав до боротьби за національне і соціальне визволення, соціальну рівність, політичні

свободи, що ґрунтуються на вселюдській справедливості; до самоуправління народу й колегіальної форми реалізації влади, ліквідації національного гніту і утвердження державної самостійності українського народу; до встановлення рівноправності слов'янських народів, справедливого життя всіх людей на Землі.

Шевченко став духовним провідником, виразником усіх основних національних стремлінь. Про історичний універсалізм поета промовисто свідчить поема «І мертвим і живим, і ненарожденним землякам моїм в Україні і не в Україні моє дружнє посланіє». Саме поняття «В своїй хаті своя правда, і сила, і воля» слід сприймати як пророче розуміння Шевченком української національної ідеї.

Погляди Т. Шевченка будувались на основі природних потреб людини, на захисті пригніченого населення. Велику увагу Шевченко приділяв умовам забезпечення прав і свобод людини. Він хотів наділити селян землею, звільнивши їх від кріпосництва.

Право в розумінні Шевченка було залежним від інтересів правлячої верхівки та мало вигляд мінливого історичного явища. Шевченко виступав за рівність прав і свобод людини, справедливість, за утвердження громадського самоврядування, за самоуправління народу, основою якого повинна бути суспільна власність: «кораблі і плуги, всі багатства землі» належать не «царям - божествам», а трудящим». Важливою передумовою, справді людяного суспільства, він вважав наявність «праведного закону», який би відповідав поняттям «право», «істина», «справедливість». «Проблема політичного ідеалу Т. Шевченка залишається актуальною і для сучасної науки. Кращому її розумінню сприяє з'ясування способів досягнення бажаного соціально - політичного майбутнього України. У радянському шевченкознавстві традиційно наголошувалося на прихильності поета до революційних, насильницьких методів руйнування «імперії зла» та створення справедливого суспільства. Самого Т. Шевченка називали співцем селянської революції, для якої необхідно «обух сталить та добре вигострить сокиру»

Т. Г. Шевченко став однією з найбільш яскравих постатей в українському громадсько-політичному руху середини XIX ст. Один з небагатьох, він пройшов тернистий шлях від кріпосного пастушка до загального визнання його як художника і поета. З глибоким болем Шевченко сприймав нещастя свого народу, національне і соціально-економічне гноблення. Це породжувало в ньому почуття протесту, бажання боротися проти царської тиранії. Митець перетворив на зброю своє слово.

Що ж таке патріотизм у Шевченка?

Він «...основується свідомо та твердо на любові до всіх людей, на бажанні загальнолюдського братерства, на прихильності до всіх пригноблених і покритих, між котрими перша і найближча серцю поета його рідна Україна». (І. Франко «Темне царство»)

Тому в «Заповіті» звертається (1845 р.) Т. Шевченко до всіх пригноблених у власній країні:

*...Вставайте. Кайдани порвіте
І вражою злою кров'ю*

Волю окроніте.

Поет був готовий повести за собою весь український народ, його поезія стала прапором боротьби за незалежність України та соціальну справедливість на багато років вперед. Значення Т. Шевченка в українському національному відродженні важко переоцінити. Його поетичні твори справляли могутній вплив на формування національної самосвідомості та політичної активності передової громадськості та широких народних мас. Все життя він присвятив своїй країні, своєму народові. Патріотизм став основним сенсом його життя.

Шевченко є явищем української духовності, могутнім джерелом національної самосвідомості, учасником історичного життя народу, порадником, Батьком, навіть пророком майбутнього та апостолом правди, символом України. Україна була для нього всім, і він є нині всім для українців.

«ЄДНАЙМОСЯ Ж, БРАТИ МОЇ!»

Сокирко А.С., студ. 4 курсу факультету обліку і фінансів
Науковий керівник – М.Ф. Огійчук, професор кафедри бухгалтерського
обліку і аудиту, канд. екон. наук

*І оживе добра слава,
Слава України,
І світ ясний, невечірній
Тихо засіє...
Обніміть ся ж, брати мої,
Молю вас, благаю!*

Доля рідного народу, його духовне надбання були для Тараса Григоровича Шевченка метою його життя. Ціла епоха говорила про себе його словами від імені народу. Феномен Шевченка відбиває нашу національну природу, наше світосприймання, наше минуле, надію на майбутнє. Він символізує душу українського народу, втілює його гідність, дух, пам'ять Т. Г. Шевченка для нас більше, ніж великий поет, він національний пророк.

Політичні події сьогодення стурбовують кожного громадянина нашої Батьківщини, торкаються наших сердець та відлунням відбиваються в думках про єдність та незалежність рідної землі, нашої України.

Питання об'єднання України було актуальним для неї завжди. Здається, що на долі нашої неньки України чорними нитками виткані роздори, міжусобиці, поділи, переділи... І сьогодні ми спостерігаємо поділ України на різні частини, що спричинений, здебільшого, нагнітанням політичної ситуації, розбратом та реалізацією інтересів окремих громадян нашої держави. Ці постійні суперечки наших керманців за стільки років вже стали навіть звичними. Зокрема, ми зустрічаємо поділ, що був ще колись, тобто, поділ по Дніпру. Захід об'єднується за своїми ідеями, а схід має свої. Слід визнати, що ці поділи викликані невидимою стіною між двома частинами України, якої насправді немає.

Для Тараса Шевченка реалізація ідеї духовної соборності України була мрією життя. Він звертався до минулих поколінь, до своїх сучасників і до нас із